

*Сліпченко Оксана Олександрівна,
здобувач другого(магістерського)
рівня вищої освіти спеціальності
053 Психологія освітньої програми
Сімейна психологія, Житомирський
державний університет
імені Івана Франка м. Житомир*

*Науковий керівник:
Тичина Ірина Миколаївна,
доцент кафедри соціальної
та практичної психології,
кандидат психологічних наук,
доцент, Житомирський
державний університет
імені Івана Франка м. Житомир*

УЯВЛЕННЯ ПРО ЖИТТЄВИЙ УСПІХ У ЖІНОК З ДОСВІДОМ РОЗЛУЧЕННЯ

Інтернет-адреса публікації на сайті:

<http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-5321/>

Як відомо, розлучення є однією з найактуальніших проблем сучасного суспільства. За даними досліджень, що проводилися в Україні упродовж останніх двох років понад 40% шлюбів закінчуються розлученням [3]. Щороку кількість розлучень у світі продовжує зростати,

і це серйозно впливає на психологічний стан людей, які беруть участь у цьому процесі [2].

Саме жінка найбільш переживає розлучення. Вона часто визнає факт власного розлучення, як невдале сімейне партнерство, а себе нежиттєздатною та соціально дезадаптованою. Оцінка жінкою розлучення, його причин та наслідків кардинально відрізняється від чоловічого бачення власного досвіду розлучення. Адже до цих пір, за дослідженням сучасних науковців, українці вважають материнство та заміжжя найбільш важливим критерієм життєвого успіху жінки [1].

Дослідження ґрунтується на оцінюванні відмінностей зміста та значущості різних життєвих сфер, таких як сім'я, особистісний розвиток, соціальна, професійна та естетична. Метою аналізу є виявлення змістових відмінностей в уявленнях про життєвий успіх у жінок з досвідом розлучення та без такого досвіду. Для цього було сформовано дві порівняльні групи: група 1 – жінки без досвіду розлучення, група 2 – жінки з досвідом розлучення. Особливості уявлень про життєвий успіх в цих групах вивчалися за допомогою вільного асоціативного експерименту. За умов дослідження опитані жінки, які нараховували по 30 респондентів в кожній групі повинні були охарактеризувати асоціації до слова-стимула: «життєвий успіх».

В ході проведення асоціативного експерименту, отримані асоціації були розподілені за такими категоріями: сім'я, особистісний розвиток, соціальний аспект, кар'єра та фінанси, естетична сфера. Для перевірки значущості відмінностей між уявленнями про життєвий успіх у жінок з досвідом розлучення та без такого досвіду було проведено порівняльний аналіз та аналіз середніх значень. Отримані результати свідчать, що у жінок з досвідом розлучення та без такого досвіду було виявлено наявність виражених відмінностей у розподілі різних життєвих сфер. Так, жінки без досвіду розлучення більшою мірою орієнтовані на сімейні, особистісні та соціальні сфери життєдіяльності. Для них важливішими стають підтримка близьких, сімейне благополуччя, впевненість у собі, самореалізація та соціальна взаємодія. Натомість жінки з досвідом розлучення надають перевагу особистісним, професійним та естетичним сферам. Це вказує на прагнення до особистісного розвитку, професійної реалізації та досягнення гармонії в особистому просторі. Зокрема, розлучення пов'язане зі зміною пріоритетів – зменшується значущість у сімейних та соціальних сферах життєдіяльності, натомість зростає роль кар'єрного розвитку, особистісного самоствердження, та частково естетичних аспектів. Це дає підстави вважати, що життєвий успіх для жінок з досвідом розлучення набуває більш індивідуалізованого, самостійного характеру.

В результаті статистичного аналізу методом U-критерія Манна-Уїтні виявлено, що між жінками з досвідом розлучення та без такого досвіду існують значущі відмінності, які впливають на життєвий успіх. Аналіз результатів показав, що жінки без досвіду розлучення вбачають життєвий успіх переважно у реалізації сімейних, соціальних та особистісних сферах. Для них характерне традиційне бачення життєвої самореалізації через створення сім'ї, підтримку соціальних зв'язків, гармонійні стосунки та особистісний розвиток. У той же час такі аспекти, як кар'єрне зростання або естетична самореалізація, мають другорядне значення.

Натомість для жінок з досвідом розлучення структура уявлень про життєвий успіх трансформується. Провідними виявляються особистісні, професійні та частково естетична сфери. Сімейна сфера відходить на другий план, що, ймовірно, пов'язано з особистим досвідом втрати сімейних очікувань, переоцінкою цінностей та прагненням до самостійності, незалежності й самореалізації. Кар'єра і професійне визнання стають важливим джерелом самооцінки та відчуттям успішності.

Важливо зазначити, що незалежно від досвіду розлучення обидві групи жінок високо оцінюють значення особистісному розвитку, що свідчить про загальну тенденцію до усвідомлення важливості індивідуального розвитку та психологічного благополуччя в сучасному суспільстві.

Отримані результати мають практичну цінність для психологів, соціальних працівників, а також для розробки програм підтримки жінок у період після розлучення. Розуміння трансформації життєвих сфер може сприяти ефективнішій допомозі в процесі адаптації, самореалізації та відновленню емоційного балансу після розлучення та сприяти життєвому успіху таких жінок.

Література:

1. Ткаченко В. Є. Благополуччя подружніх відносин і його психологічні детермінанти: теоретичний аналіз. *Наука і освіта*. 2010. № 3. С. 113-116.
2. Туровська А. О. Розлучення – одна з найскладніших соціальних проблем сучасного суспільства. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. 2015. Вип. 1 (3). С. 164-166.
3. Статистика розлучень в Україні за останні два роки. URL: <http://fakty.com.ua/ua/ukraine/20240417-statystyka-rozluchen-v-ukrayini-dani-za-ostanni-roky/>